

UPPSALA
UNIVERSITET

Verksamhetsplan 2018

Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier

I. Inledning

Vid Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier (EDU) arbetar runt 200 personer i befattningar som professorer, lektorer, adjunkter, adjungerade adjunkter, forskare, doktorander, ekonomer och administratörer. Varje termin ges cirka 130 kurstillfällen på grund- och avancerad nivå inom program och på fristående kurser. Därtill bedrivs forskning och forskarutbildning inom tre huvudområden: pedagogik, didaktik och utbildningssociologi.

Institutionen samverkar också med studerandeorganisationer och externa aktörer. Verksamheten finns på två platser: Blåsenhus i Uppsala och Campus Gotland i Visby.

Verksamhetsplanens disposition

I denna verksamhetsplan, som fastställs av EDUs institutionsstyrelse, redovisas de prioriterade målsättningarna för år 2018. Planen är upplagd efter sju huvudområden: grund- och uppdragsutbildning, forskning och forskarutbildning, stödverksamhet, kompetensförsörjning och rekrytering, samverkan med studentorganisationerna, arbetsmiljö och jämställdhet samt extern samverkan. Det finns en koppling dels till verksamhetsberättelsen för år 2017, och dels till 2018-2020 års verksamhetsplan för Fakulteten för utbildningsvetenskaper. Utgångspunkten för EDUs verksamhet är alltid Uppsala universitets övergripande målsättningar samt de centrala prioriteringarna för Fakulteten för utbildningsvetenskaper. I dessa stipuleras att EDU ska jobba utifrån:¹

- att forskning och utbildning på forskarnivå (inom pedagogik, didaktik och utbildningssociologi) bedrivs med högsta kvalitet.
- att utbildning inom masterprogram, fristående kurser på grund- och avancerad nivå och lärarprogram bedrivs med högsta kvalitet.
- att fortbildnings- och kompetensutvecklingskurser bedrivs med högsta kvalitet.
- att utveckla samverkan med olika aktörer inom utbildningssektorn.

¹ Verksamhetsplan 2018–2020. Fakulteten för utbildningsvetenskaper. Del 1. UTBVET 2017/602.

2. Ekonomiska förutsättningar

För verksamhetsåret 2018 erhåller EDU av Fakulteten för utbildningsvetenskaper 119 472 060 kr för utbildning på grund- och avancerad nivå, inkluderat verksamheten på Campus Gotland. I jämförelse med 2017 har tilldelningen ökat med cirka en miljon kronor, vilket motsvarar ett ökat utbildningsuppdrag med cirka 20 HST-platser (helårsstudenter). Det ökade uppdraget gäller kurser inom lärarprogram. Vidare tilldelas EDU för forskning och forskarutbildning 29 413 247 kr, vilket är en ökad tilldelning från 2016 med cirka två miljoner kr.

Från Samhällsvetenskapliga fakulteten erhåller EDU 5 164 60 kr för utbildning på grundnivå, vilket är i nivå med föregående års tilldelning. Medlen avser framförallt uppdrag inom programmet med inriktning mot personal- och arbetslivsfrågor (PA-programmet) och beteendevetenskapliga kandidatprogrammet. Från Medicinska fakulteten erhåller EDU 87 985 kr, också i nivå med 2017 års tilldelning. Medlen avser uppdrag inom röntgensjuksköterskeprogrammet.

Tabell 1: Institutionens uppdrag inom utbildning på grund- och avancerad nivå 2018

Uppdragsenhet	HST (helårsstudenter)	Anslag
Fakulteten för utbildningsvetenskaper	2 200	119 472 060 kr
Samhällsvetenskapliga fakulteten	119	5 164 60 kr
Medicinska vetenskapsområdet	1,5	87 985 kr

3. Grund- och uppdragsutbildning

Förskolläro- och lärarprogrammen

Vad gäller lärarprogrammen vid Uppsala universitet, har Fakulteten för utbildningsvetenskaper fastslagit följande övergripande målsättningar:²

- Att Uppsala universitetets lärarprogram upprätthåller en hög kvalitet och att programmen utvecklas som akademiska professionsutbildningar.
- Att öka internationaliseringen i lärarprogrammen.
- Att fortsätta utvecklingen av den digitala kompetensen hos lärarstudenterna.
- Att säkerställa mångfaldsperspektiv i lärarutbildningarna.
- Att lärarutbildningarna har en tydlig forskningsanknytning.
- Att öka den ämnesdidaktiska kompetensen hos de lärare som undervisar på lärarprogrammen.
- Att förstärka samarbetet mellan universitetet och medverkande skolor/förskolor genom dels arbetet med partnerskolor, dels ULF-avtal.

EDU har uppdrag inom följande förskolläro- och lärarprogram: 2001 års lärarprogram, förskolläroprogram, 210 hp, grundlärarprogram fk-3 och 4-6, 240 hp, ämneslärarprogram 7-9, 270 hp, ämneslärarprogram grund- och gymnasieskolan, 300/330 hp och kompletterande lärarprogram 7-9 och gymnasiet, på campus och distans, samt speciallärarprogram. Våren 2018 kommer Speciallärarprogrammet i sin helhet vara sjösatt, då den avslutande examensarbetskursen ges för första gången. Förskolläroprogrammets kurser är, beroende av studieort, förlagda till antingen Blåsenhus eller Campus Gotland. Detsamma gäller Grundlärarprogrammet fk-3 och från ht 2017 Grundlärarprogrammet 4-6. Inom grundlärarprogrammen fk-3 och 4-6 har EDU utöver kärnan också ansvar för svenska och matematik samt för en obligatorisk kurs i musik och bild 15 hp på Grundlärarprogrammet fk-3.

Övergripande eftersträvar EDU att ännu mer förbättra studentgenomströmningen på förskolläro- och lärarprogrammen. Förvisso uppfyller EDU fakultetens krav på 82 % genomströmningstakt, men

² Verksamhetsplan för lärarprogrammen 2018–2020. Fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper. Del 2. UTBVET 2017/602.

samhällets lärarbehov och de relativt många avhoppet från såväl läraryrke som lärarutbildning innebär att många fler lärare måste examineras från lärarutbildningarna under de närmaste åren. Givetvis ska detta ske utan att avkall görs på undervisningens kvalitet. Under 2017 har särskilda satsningar gjorts för att stärka stödet till studenterna på olika sätt, exempelvis genom inspirationsdagar, upprättande av det s.k. studenttorget samt studentcoacher. Särskilda undervisningsområden som ska stärkas ännu mer under 2018 är skrivande (särskilt för förskolläraryrket och grundlärares programmen) och matematik (för grundlärares programmen). Dessa satsningar kommer bland annat att innebära fler undervisningstimmar för studenterna samt stödsatser av olika slag.

Vidare har EDU inlett ett arbete med att – utifrån direktiv från fakultetens programkommitté – förändra kursordning och i vissa fall kursinnehåll inom den utbildningsvetenskapliga kärnan på samtliga förskolläraryrket och lärarprogram. Det innebär bland annat att ett antal nya kursplaner ska skapas under 2018. Här kommer särskilt lärandemålets progression mellan olika kurser inom programmen att prioriteras. Utgångspunkten för detta arbete är de mål och riktlinjer som finns i examensordningen för lärarutbildningen och fakultetens övergripande kvalitetskrav (t.ex. vad gäller säkerställande av digitala arbetssätt och mångfaldsperspektiv). En viktig del i stärkandet av progressionsarbetet inom och mellan kurser blir att fortsätta utvecklingen av de lärarkollegier – för lärare på förskolläraryrket, grundlärares programmen och ämneslärares programmen – som har etablerats under 2017. Beträffande övrigt kontinuerligt kvalitetsarbete, ska fokus riktas mot examinationsformer avseende antal, variation, progression och innehåll.

Det ska vidare göras en särskild uppföljning av vad det utökade antalet obligatoriska seminarier har inneburit pedagogiskt och administrativt, för såväl lärare som studenter, samt för genomströmningen. Strävandena från tidigare år fortsätter vad gäller att ytterligare åldersanpassa och professionsanknyta undervisningen, i synnerhet på grundlärares programmen fk-3 och 4-6. Förbättrad forskningsanknytning ska främst åstadkommas genom att ännu fler professorer, forskare, universitetslektorer och doktorander inlemmas i undervisningen.

I samband med införandet av Nya Ladok (studiedokumentation) samt Blackboard (lärplattform), görs en översyn av hur studiehandledningar används. Målet är dels att göra dem mer enhetliga – och därmed mer lättförståeliga för studenterna – och dels att i högre grad använda dem som pedagogiska verktyg. Införandet av Nya Ladok och Blackboard kommer att påverka alla institutioner vid Uppsala universitet på liknande sätt, inte bara EDU.

Antalet VFU-besök har ökat rejält under de senaste åren och ambitionen är att fortsätta denna satsning på alla förskolläraryrket och lärarprogram. Beträffande VFU är ytterligare en målsättning att öka antalet lokala lärarutbildare (LLU) som går den särskilda handledarkurs som har omarbetats rejält under de senaste åren.

IKT är ett område som under de senaste åren har prioriterats av såväl EDU som Fakulteten för utbildningsvetenskaper. Exempelvis har omfattande utbildningsinsatser gjorts som riktats mot all lärarpersonal. Under 2018 kommer denna kompetensutveckling främst att kanaliseras till de lärarkollegier som är under uppbyggnad (se ovan). Vissa riktade utbildningsinsatser mot enskilda lärare är också aktuella under 2018. Då planeras också en uppföljning av de senaste årens IKT-satsning inom det korta ämneslärares programmet – såväl på campus som på distans. Målet har varit att implementera IKT på samtliga kurser utifrån en tydlig progressionstanke. Det innebär exempelvis att skapa metoder för distansundervisning, upprätta digitala undervisningsmaterial samt säkerställa en fungerande teknik. Samma typ av IKT-progressionsarbete pågår på grundlärares programmen. På förskolläraryrket genomförs ett utvecklingsarbete där den så kallade IKT-strimman ska stärkas. På samma program planeras också en fördjupning av de forskningsbaserade inslagen, särskilt utifrån den forskning vid EDU som bedrivs inom området barn- och ungdomsvetenskap.

Fakulteten för utbildningsvetenskaper har, i ett särskilt inriktningsbeslut, uppdragit åt EDU att prioritera arbetet med internationalisering.³ Några av Uppsala universitets strategier som är kopplade till detta är: att öka utbudet av engelskspråkiga, internationellt orienterade kurser och program med ett internationellt perspektiv; att samarbeta med andra kunskapsmiljöer och internationella studentutbyten; att intensifiera arbetet med rekrytering av internationella studenter; att öka mobiliteten på

³ Se Inriktningsbeslut avseende arbete med internationaliseringsfrågor inom Fakulteten för utbildningsvetenskaper 2015–2017, Dnr UTBVET 2015/52.

samtliga nivåer; att utveckla fler masterutbildningar på engelska. Konkret efterlyser Fakulteten för utbildningsvetenskaper att EDU ska jobba prioriterat med kurser och kursinnehåll, student- och lärarmobilitet samt skapa en fördjupad samverkan med utländska universitet och lärosäten.⁴

Det är viktigt för lärarstudenter att i sin utbildning få internationella erfarenheter som gör dem väl förberedda på att möta den globala och mångkulturella vardag som i dag är en realitet i den svenska skolan. EDUs lärarstudenter ska följaktligen under 2018 ha fler internationella inslag i sin utbildning. Mer kurslitteratur ska vara på engelska. Detsamma gäller antalet föreläsningar och seminarier på engelska, liksom möjligheterna att läsa moment på kurser tillsammans med utbytesstudenter. Antalet studenter som har åkt på utlandsutbyten har ökat rejält under de senaste åren. 2017 åker runt 90 studenter på utbyten av olika slag, vilket är att jämföra med ett tiotal för tre år sedan. Efterfrågan på utbytesplatser är således stor, vilket medför att EDU dels ska fördjupa befintliga samarbeten med utländska universitet och dels ingå fler ERASMUS-avtal med samarbetspartners i Europa, speciellt med dem som kan erbjuda kurser som delvis ges på engelska, så kallade bilingual courses. Därtill kommer – under 2018 – möjligheter ges till studenter att åka på utbyten till lärarutbildningar i USA, Japan och Taiwan. EDU kommer också att ännu mer satsa på lärares möjligheter att genomföra kortare och längre utbytesvistelser vid partneruniversitet i såväl Europa som övriga världen. Ett led i att ännu mer stärka samarbetet med lärosäten i Europa blir att EDUs internationella koordinatörer, i juni 2018, anordnar en International Staff Week, dit alla EDUs samarbetspartners inom Erasmus och Nordplus bjuds in.

En del i utvecklandet av professionsanknytningen av lärarutbildningen inför 2018 handlar om det så kallade partnerskolesamarbetet, som har inletts mellan Fakulteten för utbildningsvetenskaper, EDU, Uppsala kommun och Region Gotland. Fler kommuner och friskolor är dessutom på väg in i detta partnerskolesamarbete, som har till syfte att dels ytterligare professionsanknyta lärarutbildning med skolan, och dels initiera fler forskningssamarbeten mellan lärare verksamma vid skolan och forskare vid EDU och Uppsala universitet. Avsikten är också att EDUs forskning lättare ska nå ut till skolorna och lärarna. Under vår- och höstterminen 2017 har en mindre grupp studenter från alla olika lärarprogram deltagit i detta projekt. Studenterna placeras under totalt fyra terminer vid en av de skolor som ingår i projektet. På detta sätt får lärarstudenterna en unik chans att lära känna eleverna och den vardagliga skolverksamheten. Studenterna ska också genomföra några av uppgifterna på EDUs kärnkurser vid aktuell skola. Partnerskolesamarbetet har inletts i en tvåårig projektform och ska därefter utvärderas inför framtiden.

Under flera år har EDU – som en viktig del i att svara på de ökade kraven från Fakulteten för utbildningsvetenskaper om att stärka professionsanknytningen på lärarutbildningarna – anställt adjungerade adjunkter med huvuduppgiften att i undervisningen utgöra en länk mellan professionen, den beprövade erfarenheten och den teoretiska inriktade delen av lärarutbildningen vid EDU. På många sätt har denna särskilda satsning fungerat bra, men det finns också en del områden att jobba vidare med vad gäller de adjungerade adjunkternas roll i undervisningen och samarbetet mellan adjungerade adjunkter, adjunkter och universitetslektorer inom det praktik- och professionsnära undervisningsinnehållet på förskolläro- och lärarutbildningarna. Dessutom behöver det finnas en tät och kontinuerlig samverkan mellan lärarutbildare med olika kompetenser i planering och genomförande av kurser för att säkerställa aktualitet vad gäller såväl forskning som skolutveckling.

Fristående kurser och övriga programkurser på grundnivå

Vid EDU ges fristående kurser i pedagogik, barn- och ungdomsvetenskap samt i utbildningssociologi. EDU deltar även med kursverksamhet inom flera samhällsvetenskapliga program, exempelvis programmet med inriktning mot personal- och arbetslivsfrågor (PA-programmet) och beteendevetenskapliga kandidatprogrammet.

Samhällsvetenskapliga fakulteten har beslutat att genomföra genomgripande förändringar av utbildningsprogrammet med inriktning mot personal- och arbetslivsfrågor. Det ”ägs” av Sociologiska

⁴ Se Inriktningsbeslut avseende arbete med internationaliseringsfrågor inom Fakulteten för utbildningsvetenskaper 2015–2017. Dnr UTBVET 2015/52.

institutionen och ges i samarbete med flera andra institutioner, varav EDU är en. Varje institution kommer fortsättningsvis att stå för ett särskilt tema och pedagogikämnet har fått i uppdrag att förvalta temat kompetens och kompetensutveckling. De reviderade kurserna kommer att börja ges under hösten 2018. Under 2018 kommer EDUs kurser på detta program få en tydligare forskningsbas, eftersom ytterligare en universitetslektor samt en forskare inom området har rekryterats. Därtill planeras under 2018 en tillsättning av en gästprofessur med särskild inriktning mot personal- och arbetslivsfrågor.

Inom utbildningssociologi A-C sker all undervisning på distans. Här är målsättningen att alljämt stärka såväl den pedagogiska som tekniska kompetensen inom distansutbildningsområdet. Under 2018 ska också en särskild satsning göras på att förbättra kvaliteten i alla grundutbildningskurser, inte minst med hjälp av den nya lärplattform som är under utveckling på Uppsala universitet (Blackboard) där också lärare från utbildningssociologi har deltagit i utvecklingsarbetet.

I barn- och ungdomsvetenskap fortgår det löpande kvalitetsarbetet med fokus på progressionen i det vetenskapliga skrivandet, på såväl grund- som avancerad nivå. Dessutom är målsättningen att genomströmningen ska öka på alla nivåer, inklusive den avancerade. Därtill ska mer samläsning med andra ämnen och program, företrädesvis inom pedagogik, realiseras.

Masterutbildningen

Vid EDU finns ett masterprogram med inriktning mot fem huvudområden: pedagogik, didaktik, utbildningssociologi, barn- och ungdomsvetenskap och specialpedagogik. Därtill drivs ett masterprogram i pedagogiskt ledarskap. Kurserna inom programmen ges också som fristående kurser. Hösten 2015 startade ett internationellt masterprogram i utbildningssociologi, vilket ges på engelska. Inga större förändringar planeras för masterprogrammen under 2018. Inom utbildningssociologi undersöks möjligheterna att inrätta en ettårig internationell masterutbildning. Det pågår – utifrån ett forskningsprojekt inom ett samarbete mellan EDU och Uppsala kommun – ett utvecklingsarbete vad gäller att skapa ”skräddarsydda” masterkurser för nu verksamma lärare, d.v.s. utifrån de utbildningsbehov – kopplade till lärarrollen – som lärarna anser vara störst.

Uppdragsutbildningen

EDU Uppdrag är en central del i EDUs verksamhet. Det finns ett växande behov av fortbildning inom det utbildningsvetenskapliga området kopplat bland annat till bristen på forskollärare- och lärare samt till behoven av kompetensutveckling inom områdena nyanländas lärande, flerspråkighet och specialpedagogik. Här har EDU Uppdrag en viktig samhällsuppgift att fylla framöver. Därför ska organisationen växa under 2018 med mer undervisnings- och koordineringspersonal. Målsättningen är att fördubbla dess omsättning, från nuvarande sex miljoner kr per år till cirka 12 miljoner kronor. Utifrån detta planeras organisationen kring uppdragsutbildningen byggas ut med mer undervisnings- och koordineringspersonal. Därtill ska samordningen stärkas med övriga uppdragsutbildningsenheter vid Fakulteten för utbildningsvetenskaper.

Uppdragsutbildningens verksamhet omfattar allt från kurser arrangerade i samverkan med Skolverket till längre specialdesignade uppdrag samt föreläsningsserier med eller utan högskolepoäng beroende på behov.

Det senaste året har EDU Uppdrag sjösatt ett omfattande validerings- och utbildningsprojekt i fyra kommuner. Projektet avser att validera och utbilda barnskötare till forskollärare. Under 2018 kommer fler kommuner anslutas till projektet.

Utvärderingsarbete

Fakulteten för utbildningsvetenskaper önskar särskilt följa upp hur fakultetens enheter under 2018 arbetar med det kontinuerliga utvärderingsarbetet av undervisningen. Övergripande finns alltså Sven-Erik Hanséns och Tom Wikmans granskning (från 2015-2016) av EDUs kärnkurser med i kvalitetsarbetet, t.ex. vad gäller utformandet av kursplaner och särskilt inriktade utbildningsinsatser mot undervisande lärare. EDU ska därtill fortsätta med de rutiner som har utarbetats de senaste åren vad gäller uppföljningen av alla de studentkursvärderingar som görs vid EDU. Studierektorerna diskuterar kursvärderingarna med inblandade kursledare och presenterar inför prefekt och biträdande prefekt studenternas synpunkter på undervisningen. Om så är påkallat, genomförs särskilda insatser på aktuell kurs där studierektor samråder med berörda kursledare. Studierektorer och prefekt träffar regelbundet såväl LÄRAs styrelse som Uppsala Studentkårs särskilda studiebevakare vid Blåsenhus, för att följa upp studenternas synpunkter om kursernas innehåll och kvalitet. Det genomförs också regelbundna möten med studenterna på PIVA- och beteendevetarprogrammet. Under 2018 startar också arbetet med UKÄs utvärdering av lärarutbildningarna. Först ut i denna utvärderingscykel är förskolläraryrket.

Prioriterade målsättningar 2018

Prefekten ansvarar för att:

- tillse att de aviserade satsningarna inom Fakulteten för utbildningsvetenskapers prioriterade områden fullföljs under året.
- utöka organisationen kring EDU Uppdrag, så att den får möjlighet att utöka sin verksamhet.

Studierektorerna för grundutbildningen ansvarar för att:

- partnerskolesamarbetet fortsätter att implementeras på förskolläraryrket och lärarutbildningarna.
- ytterligare stärka kvalitetsuppföljnings- och utvärderingsarbetet inom respektive ansvarsområde.
- leda kursplaneförändringsarbetet av berörda kurser inför förändringen av kursstrukturen på förskolläraryrket och lärarprogrammen.
- leda det övergripande kvalitetsarbetet inom grundutbildningen (förutom masterkurserna) som har presenterats i verksamhetsplanen.

Studierektorerna för masterutbildningen ansvarar för att:

- tillsammans med ämnesansvariga, fortsätta med det pågående utvecklingsarbetet av masterkursernas vetenskaplighet, kursinnehåll, teori- och metodinnehåll samt progression.

Studierektorn för EDU Uppdrag ansvarar för att:

- utöka uppdragsutbildningens omfattning, stärka dess organisation samt fortsätta med det påbörjade kvalitetsarbetet vad gäller sammankopplingen mellan uppdrags-, grundutbildning och forskning.

4. Forskning och forskarutbildning

Forskning

På EDU bedrivs forskning inom huvudsakligen tre huvudområden: pedagogik, didaktik och utbildningsvetenskap (inklusive utbildningshistoria). Kopplade till huvudområdena är de tre handledarkollegierna (pedagogik, didaktik och utbildningsvetenskap). Handledarkollegierna kommer även under 2018 att förfoga över egna medel (350 000 kr) som ska användas till bland annat långsiktig planering, anordnande av konferenser, inbjudan av gästföreläsare och gästforskare samt till nätverksbyggande av olika slag.

Pedagogik

Inom pedagogik bedrivs forskning inom kunskapsområdena barn- och ungdomsvetenskap, komparativ pedagogik, pedagogik i arbetslivet, utbildningsledarskap samt specialpedagogik. Forskningen bedrivs företrädesvis inom fyra forskningsmiljöer: CLIP (Studier i Barndom, Lärande och Identitet som Interaktionella Praktiker), Pedagogik med inriktning mot specialpedagogik (PS-gruppen), STEP - Comparative Curriculum Studies och Educational Leadership. Inom dessa miljöer utvecklas kunskap om formella och informella processer, genom vilka människor formas och förändras i olika sociala, kulturella, och institutionella praktiker. Navet för utvecklingen av forskning, utbildning och samverkan utgör forskningsmiljöerna och deras internationella, nationella och lokala förankring i forskningsprojekt, kollegiala seminarier, nätverk, konferenser och forskarutbildningskurser/forskar-skolor.

Under 2018 genomförs en satsning på underförsörjda områden som komparativ pedagogik och pedagogik i arbetslivet samt på barns språk och lärande i förskolan. Detta framkommer bland annat i rekryteringar av en gästprofessor och flera gästforskare, samt genom forskartjänster och antagning av doktorander inom dessa områden. En fortsatt satsning sker dessutom mot studier av högre utbildning genom arrangerandet av en internationell konferens samt initieringen av externt finansierade forskningsprojekt tillsammans med forskare från lärosäten i andra länder. En fortsatt satsning sker också på studier av barns interaktion, digitala medier och mobilitet i ett globaliserat samhälle, också det i ett internationellt samarbete. Dessutom genomförs 2018 tre nya forskarutbildningskurser, varav två med inriktning mot högre utbildning och i samverkan med andra lärosäten. I linje med redan etablerad praxis fortsätter inriktningen på publiceringar i internationellt etablerade och erkända tidskrifter inom våra områden, liksom publikationer i olika format riktade mot olika målgrupper. Det gäller även nationell publicering utifrån den pedagogiska forskningens betydelse för såväl policy som pedagogisk praktik på olika nivåer. Här fortsätter den redan påbörjade satsningen på forskningsspridning med hjälp av sociala medier.

Pedagogisk forskning som grund för utbildningen inom rektors-, förskolläraryrket samt lärarprogrammen, speciallärarutbildningen och pedagogik med inriktning mot arbetslivet ska ytterligare utvecklas under 2018. Behovet av fler disputerade lärare inom dessa områden är stort. Bland annat tas initiativ om att delta i en nationell forskarskola inom området Educational Leadership.

PS-gruppen strävar efter att ytterligare konsolidera och bredda sin forskning inom det specialpedagogiska området. Det som ska utvecklas ytterligare är forskning om nyanlända elever med funktionsnedsättningar, där ett omfattande projekt som involverar ett internationellt nätverk initierats. Om det erhåller finansiering, ges en utmärkt bas för utvecklingen av forskningen om nyanlända elever med funktionsnedsättningar.

Didaktik

I didaktik finns följande verksamma forskningsmiljöer. SMED (Studies of Meaning Making in Educational Discourses), STOLP (Studies of Language Practices), TRUST (Uppsala Trans-disciplinary Seminar in Sustainable development), Matematikdidaktikgruppen samt Forskargruppen för komparativ ämnesdidaktik. Inom alla dessa grupper finns ett brett internationellt nätverk med forskare i bland annat Norge, Danmark, Frankrike, Schweiz, England, Belgien, Kanada, Vietnam, USA och Sydafrika.

De flesta forskarna kommer under 2018 att vara aktiva i pågående projekt, men det planeras också för flera större forskningsansökningar, exempelvis inom praktisk-estetisk didaktik, utbildning för hållbar utveckling, svenska med didaktisk inriktning (bland annat flerspråkighet), naturvetenskapernas didaktik, professionalisering av lärarutbildning/högre utbildning samt antibiotikaresistens. Centralt är alljämt arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra framtiden forskningsmetodologi (analytiska modeller och metoder) avseende kopplingen mellan undervisning och lärande (kvalifikation, socialisation och personformering). Avgörande är att fördjupa arbetet med framstående forskningsmiljöer och forskare inom didaktik, pedagogik, sociologi, psykologi, statsvetenskap, etik och filosofi.

Förskoledidaktik och praktisk-estetisk didaktik är vidare områden som kommer att prioriteras under 2018, liksom ett utökat samarbete med Tek-Nat avseende naturvetenskapernas didaktik. En

annan viktig uppgift för 2018 är fortsätta ledandet av den ämnesdidaktiska forskarskolan vid Uppsala universitet.

Forskningssamarbeten med inriktning mot praktikinräna studier är också ett fortsatt prioriterat område 2018. Det avser bland annat verksamhet inom lic-forsarskolan (9 licentiander), satsningen på tre licentiander i didaktik med kombinerad adjunkt- och lic-tjänst samt samarbetet med partnerskolor och Forum för samverkan. Dessutom knyts flera kommunfinansierade doktorander till didaktikområdet under 2018 (exempelvis från Hudiksvalls kommun). Vissa nya satsningar på forskning i matematikdidaktik, utöver redan påbörjade, kommer också att göras. Vidare fortsätter samverkan inom högaktuella teman som hållbar utveckling, klimat, antibiotikaresistens och integration. Samarbete med SWEDESD, Unesco, Sida och motsvarande organisationer på andra håll i världen är fortsatt viktigt, liksom arbetet inom den fakultetsfinansierade noden som har direkt koppling till ReAct och Uppsala Antibiotics Center.

Beträffande internationalisering i allmänhet, är målet att öka antalet publikationer i de högst rankade tidskrifterna inom didaktik; att öka produktionen av peer-reviewade internationella böcker; att öka samförfattandet med de främsta forskarna inom didaktikområdet; att bjuda in ledande internationella forskare; att delta i internationella peer-review konferenser; att förstärka möjligheterna för doktorander att delta i forskningsmiljöer vid internationella lärosäten samt att fortsätta utvecklandet av kurser i samarbete med internationella samarbetspartners. Exempel på sådana är forskarskolan inom projektet Transformative Knowledge Network (där sju internationella partners ingår), finansierat av International Social Science Council.

Utbildningssociologi

I utbildningssociologi och utbildningshistoria – som utgörs av forskningsgrupperna SEC (Sociology of Education and Culture) och SHED (Uppsala Studies of History and Education) – sker 2018 en fortsatt satsning på att bli nationellt och nordiskt ledande inom respektive forskningsområde. Detta inkluderar publicering i internationella tidskrifter och vid internationella förlag. Det är också viktigt att nå ut till en bredare publik i Sverige, från allmänheten till mer specifika intressenter. Detta föranleder mer författande av läromedel, monografier och tematiska antologier på svenska.

Ett fortsatt prioriterat område är internationalisering av forskning och forskarutbildning. Detta inkluderar att öka den internationella mobiliteten av forskare och doktorander, dels att flera internationella forskare och doktorander inom våra områden vistas vid EDU, dels att flera i Uppsala verkamma forskare tillbringa en kortare eller längre tid vid ett utländskt lärosäte. Ambitionen är att etablera en ännu tydligare närvaro vid strategiskt utvalda internationella forskningsmiljöer som EHESS och Sciences Po i Paris, London Institute of Education och Stanford University (för sociologiska studier) samt vid Humboldt universitet i Berlin, Luxemburgs universitet och universitetet i Zürich (för historiska studier). Viktiga led i satsningen på internationalisering är utvecklandet av det internationella masterprogrammet i utbildningssociologi, arrangemang av internationella konferenser och workshoppar (flera sessioner vid internationella konferenser och en egen konferens i Paris planeras för 2018) och aktivt deltagande i internationella konferenser, allt syftande till att öka ämnets synlighet på den internationella arenan. Utbildningssociologi ämnar även fortsätta satsningen på att arrangera internationella sammankomster vid Campus Gotland. Anställningen av Agnès van Zanten som gästprofessor vid institutionen 2017 till 2020 blir en viktig del i det fortsatta internationaliseringsarbetet.

Tre strategiska forskningsområden har identifierats som särskilt viktiga inför 2018: 1) *Utbildningshistoria*, som i dag utgör en ledande forskningsmiljö i Sverige, men som ytterligare behöver konsolideras internationellt. 2) *Språk, internationalisering, migration och utbildning* är ett forskningsfält som erhållit forskningsnodmedel av fakulteten och som rymmer stora samhällsliga utmaningar och goda samarbetsmöjligheter. Som en särskild satsning inom detta område har Forum för studier av internationalisering av högre utbildning upprättats vid EDU, vilket blir en viktig lokal, nationell och internationell plattform för utveckling av forskning inom området. Ambitionen är att knyta internationellt utlysta doktorandplatser och postdocs till forumet. 3) *Studier av nationella och regionala utbildningsfält* utgör en kontinuerlig del av den utbildningssociologiska grundforskningen som behöver

stärkas ytterligare. Samtliga tre satsningar utgör även ett bidrag till en förstärkt lärarutbildning vid Uppsala universitet.

Forskarutbildning

Vid EDU finns doktorander som läser mot antingen en licentiats- eller en doktorsexamen. Antal aktiva doktorander inom respektive forskarutbildningsämne framgår av nedanstående tabell. EDU kommer under 2018, om ekonomin tillåter, utlysa åtminstone tre doktorandplatser, en tjänst inom respektive forskarutbildningsämne. Eventuellt, om fakulteten tilldelas ett större forskningsanslag, upp till 9 doktorander.

Arbetet med att värna om vetenskaplig kvalitet i forskarutbildning ska fortskrida under 2018. En särskild satsning görs på att ge doktoranderna en bred kunskap om teori och metodologi samt kurser som fokuserar på olika genrer i vetenskapligt skrivande som t.ex. kunskapsöversikter. En annan del av säkerställandet av vetenskaplig kvalitet i forskarutbildningen handlar om att kontinuerligt se över olika styrdokument och riktlinjer. Till exempel ska de allmänna studieplanerna för didaktik och utbildningssociologi revideras under 2018. Den allmänna studieplanen för pedagogik reviderades i september 2016.

Strävandena efter en bredd i utbudet av forskarutbildningskurser inom varje ämne och i samarbete mellan forskarutbildningsämnena fortsätter också under 2018. Detta sker idag i olika former, bland annat genom att kurser med fokus på både bredd och djup ges inom respektive ämne samt genom samarbete mellan ämnen samt inom ramen för institutionens satsning på internationalisering och de besök av gästforskare som denna innefattar. Vidare fortsätter arbetet med att ge kurser som både ligger på master- och forskarutbildningsnivå, och som inriktas mot områden som forskningsmiljöerna vid EDU har särskild kompetens inom. Exempel på detta är kurserna i videoetnografi samt i geometriska dataanalys, som vid flera tillfällen getts i pedagogik och utbildningssociologi med många deltagare. Arbetet med en längre framförhållning i planering av forskarutbildningskurser som inletts under 2017, som t.ex. att i god tid annonsera forskarutbildningskurser på institutionens hemsida, fortsätter under 2018.

Forskarutbildningens internationalisering är ett prioriterat område också under 2018. Doktorandutbyten mellan Uppsala och samarbetspartners utomlands ska öka ytterligare, liksom besöken av utländska gästforskare som både ger kurser och har direktkontakt med doktoranderna. Gästprofessorer, gästforskare och gästdoktorander som är knutna till våra tre forskarutbildningsämnen ska medverka kontinuerligt i seminarieverksamheten. Vidare planeras många doktorander medverka i internationella konferenser, både som arrangörer och presentatörer.

Antagna doktorander och licentiander förväntas också fortsättningsvis normalt bedriva forskarutbildningsstudierna på 80 % av tjänstgöringstiden och undervisa 20 %. Erfarenhet av undervisning har stor betydelse för kommande anställningar efter avslutad utbildning samtidigt som institutions-tjänstgöringen gör doktoranderna mer delaktiga i institutionens och universitetets verksamhet. Deras medverkan i undervisningen innebär även att ny forskning naturligt förs in i kurser och handledning. Det samarbete som inleddes mellan en studierektor för grundutbildningen och studierektorerna för forskarutbildningen kring planeringen av doktorandernas institutionstjänstgöring ska fortsätta under 2018 i syfte att underlätta doktorandernas planering och minimera risken att de åläggs undervisning som inverkar negativt på forskarutbildningsstudierna.

Tabell 2: Aktiva forskarstuderande i pedagogik, didaktik och utbildningssociologi HT2017

	Pedagogik	Didaktik	Utbildningssociologi	Totalt
Licentiatexamen	2	6		8
Doktorsexamen	17	15	12	44
Totalt	19	21	12	52

Prioriterade målsättningar för 2018

Prefekten ansvarar för att:

- ge fortsatta ekonomiska och infrastrukturella förutsättningar för de olika forskningsmiljöerna, så att de kan sträva efter att uppfylla fakultetens målsättningar om externt finansierade forskningsprojekt, internationella publiceringar och internationella utbyten för forskare och doktorander.

Studierektorerna för forskarutbildningen ansvarar för att:

- bistå ämnesprofessorerna i utvecklandet av nya forskarutbildningskurser,
- bistå och stödja ämnesprofessorerna i arbetet med internationaliseringen av forskarutbildningen,
- understödja studierektorerna för grundutbildningen i fördelningen av undervisningsuppdrag till doktoranderna.

5. Stödverksamhet

EDU har en verksamhetsnära administrativ stödfunktion med 20 medarbetare. I funktionen ingår ekonomi- och personaladministration, utbildnings- och forskningsadministration, utbyteskoordination, studievägledning, kommunikation och information, system- och webbadministration samt olika typer av samordnings- och utvärderingsuppdrag. Till stödverksamheten är också en handfull amanuenser knutna som dels bemannar EDUs studentreception (EDU Studenttorg) och dels driver ett antal projekt som t.ex. mentorskapsprojekt (EDU studentcoach) och arbetsmarknadsdag (Pedagogdagen).

Stödverksamheten leds av en administrativ chef. Delar av stödfunktionen – VFU-administration, handläggning av tillgodoräkningar och utbyteskoordination – är direktfinansierad av Fakulteten för utbildningsvetenskaper. EDUs stödfunktion ger också, enligt löpande överenskommelse, verksamhetsstöd till övriga enheter inom Fakulteten för utbildningsvetenskaper samt till Blåsenhus intendenturområde, motsvarande totalt närmare två heltidstjänster. Stödverksamhetens övergripande målsättning, i enlighet med universitetets, är att kontinuerligt sträva efter effektivisering och kvalitetssäkring, i syfte att ge ändamålsanpassat stöd till kärnverksamheten. Som ett led i det arbetet ligger EDUs institutionsgemensamma kostnader (institutionens del av overheadkostnader) på en stabil, och i jämförelse med övriga institutioner inom HUMSAM-området, låg nivå.

Ett prioriterat mål för EDUs stödverksamhet under 2018 är att lokalt bistå vid implementering av Nya Ladok och lärplattformen Blackboard, som förändrar sättet att arbeta med utbildningsadministration både för lärare och administratörer. Det är viktigt att implementeringen genomförs med hänsyn till medarbetarnas digitala arbetsmiljö. En styrgrupp för detta arbete har bildats under ledning av biträdande prefekt och administrativ chef. Ett annat viktigt mål för stödverksamheten 2018 är att bistå institutionsledningen med underlag vid UKÄs utvärdering av förskolläraryr- och läraryrprogram. Under 2017 sjösattes två studentnära projekt med syfte att möta upp behov hos de växande studentgrupperna på förskolläraryr- och läraryrprogram. EDU Studenttorg ger studentservice via reception, telefon, chatt och mejl. EDU Studentcoach ger programnära stöd till nybörjarstudenter med bland annat tips om studieteknik. Projekten bemannas av amanuenser. Under 2018 kommer projekten utvärderas och vidareutvecklas.

EDUs stödverksamhet tog under 2017 över ansvar för tillgodoräkningar av kurser inom förskolläraryr- och läraryrprogram. Under 2018 ska de digitala formulären för bland annat ansökan om tillgodoräkning förenklas. I anslutning till detta ska alla studentrelaterade ärendeflöden ses över med avsikt att dels arbeta vidare med digitalisering och dels förenkla för studenterna att hitta information och navigera i EDUs organisation. Under de senaste verksamhetsåren har institutionen utvecklat ny webb- miljö, både extern och intern. Nya sidor för bland annat EDU Studenttorg och EDU Uppdrag har utvecklats. Prioriterade mål för EDUs webb 2018 är en uppdatering av presentationsfilmer för masterutbildning samt utveckling av sidor för forskning och uppdragsutbildning. Under 2017 har en kontinuerlig teamutveckling bedrivits för utbildningsadministratörer och studievägledare där arbetsprocesser belysts och effektiviserats. Under 2018 kommer medarbetare inom institutionens ekonomi- och personaladministration genomföra ett liknande utvecklingsarbete.

Prioriterade målsättningar 2018

Den administrativa chefen ansvarar för att:

- bistå med administrativt stöd vid implementering av Nya Ladok och Blackboard på institutionsnivå,
- bistå institutionsledningen med underlag vid UKÄs utvärdering av förskolläraryr- och läraryrprogram,
- utvärdera och utveckla projekten EDU Studenttorg och EDU Studentcoach,
- förenkla digitala formulär och se över studentrelaterade ärendeflöden,
- uppdatera och utveckla webbsidor för uppdragsutbildning, masterutbildning och forskning,
- förstärka teamarbetet och effektivisera arbetsflöden inom ekonomi- och personaladministration.

6. Kompetensutveckling och rekrytering

EDU har under de senaste åren bedrivit ett intensivt rekryteringsarbete, särskilt avseende adjungerade adjunkter (anställda på mellan 20 och 49 %) och universitetslektorer (16 lektorer rekryterade under 2017). Utifrån förväntade undervisningsuppdrag har EDU för tillfället en tillräckligt stor lärarkader. Det finns dock behov att anställa 3-4 nya lektorer per år under de närmaste tre åren utifrån planerade pensionsavgångar.

Vad gäller adjunkter och adjungerade adjunkter planeras under 2018 en ökning med 5-8 tjänster. Bakgrunden till dessa rekryteringar är att EDU strävar efter att göra fler VFU-besök (se ovan) samt stärka skrivundervisningen på särskilt förskolläro- och grundläroprogrammen.

EDU har ett stort behov av att stärka forskningen, men infriandet av nedanstående rekryteringsplaner är helt avhängigt av att Fakulteten för utbildningsvetenskaper får mer forskningsmedel. Särskilt prioriterat är att anställa nya doktorander, då det utbildningsvetenskapliga området – såväl inom skolor som universitet – efterfrågar fler universitetslektorer. Därför eftersträvar EDU – under 2018, 2019 och 2020 – anställa åtminstone sex nya doktorander per år. Vi har under de senaste åren anställt tre doktorander per år.

Prioriterat vad gäller forskningen är också att fortsätta satsningen på ettåriga forskartjänster som söks i konkurrens och som innehas av relativt nydisputerade forskare. Syftet med dessa anställningar är att huvudsakligen – inom EDUs olika forskningsmiljöer – skriva empiriskt och teoretiskt välgrundade forskningsansökningar där projekten placeras vid EDU. Tidigare ettåriga forskaranställningar har varit mycket framgångsrika vad gäller erhållandet av externa forskningsmedel, t.ex. inom områdena matematik-didaktik, specialpedagogik och utbildningssociologi. EDU strävar efter att anställa åtminstone tre sådana ettåriga forskartjänster per år under de närmaste tre åren.

Professorsrekryteringar ligger främst på fakultetsnämnden att besluta om, men utifrån den utredning som har gjorts av denna kring framtida professorsrekryteringar, förespråkar EDU i första hand en rekrytering av en professor i matematikdidaktik och en professor i utbildningssociologi med inriktning mot utbildningshistoria.⁵ Det förra är ett ämne som under flera år successivt har byggts upp med fler forskare, lektorer och doktorander och nu är i behov av en tydlig vetenskaplig ledare med en fast professor (det finns gästprofessorer). Liknande förhållanden gäller ämnet utbildningshistoria (ingår i utbildningssociologi), som under ett antal år har ökat betydligt beträffande antal forskare, från externa finansierare beviljade forskningsprojekt, nya doktorander och lärare, och som dessutom driver en av de ledande nordiska forskningsmiljöerna i utbildningshistoria (SHED). Det är hög tid att en fast professor strategiskt leder detta arbete. Det pågår också en rekrytering av en ny professor i didaktik med inriktning mot svenska.

7. Samverkan med studentorganisationerna

EDUs ledning har under de senaste åren byggt upp ett nära samarbete med de studentorganisationer som finns verksamma vid institutionens utbildningar. Direkt knutna till EDUs utbildningsutbud arbetar två studentorganisationer: LÄRA, som riktar sig till samtliga studenter inom fakulteten samt Dynamicus, som organiserar studenter inom programmet med inriktning mot personal- och arbetslivsfrågor (PA-programmet). LÄRA erbjuder representation i samtliga beslutsorgan och beredningsgrupper. Därutöver inbjuds LÄRA att medverka i andra sammanhang. Prefekten träffar LÄRAs styrelse minst två gånger per termin för att dryfta aktuella studentfrågor. Därtill har prefekten – runt fyra gånger per termin – möten med Uppsala studentkårs särskilda studiebevakare vid Blåsenhus.

⁵ Se vidare i Fakulteten för utbildningsvetenskapers dokument *Långsiktig utbildningsvetenskaplig planering och prioritering (LUPP16) – Slutrapport med förslag till VP 2018–2020*, under rubriken 5.1, *Prioriterade områden för vidareutveckling av fakultetens forskning*, där matematikdidaktik och utbildningshistoria finns med, tillsammans med utbildning för hållbar utveckling och pedagogik i arbetslivet.

Institutionsledningen – främst genom studierektorerna – träffar också regelbundet studentrepresentanter för Dynamicus och Beteendevetarna. EDU kommer också under 2018 att ge stöd till arbetsmarknadsdagar och andra studentaktiviteter för alla studentorganisationer vid EDU.

EDU har ett gemensamt doktorandråd för forskarstuderande i pedagogik, didaktik och utbildningssociologi. Doktoranderna har representanter i EDUs berednings- och beslutsorgan. Master- och forskarutbildningens studierektorer har huvudansvaret för samverkan med doktorandrådet. Samma upplägg fortsätter under 2018.

Prioriterade målsättningar 2018

Prefekten ansvarar för att:

- institutionens samarbete med student- och doktorandföreningar bibehålls samt förstärks och utvecklas ytterligare.

8. Arbetsmiljö och jämställdhet

EDU upprättar årligen en arbetsmiljöplan. Arbetsmiljöarbetet 2018 kommer att följa de upprättade rutinerna för medarbetarsamtal, trivselhöjande aktiviteter av olika slag samt inbjuda kollegiet till öppet forum kring arbetsmiljöarbetet vid institutionen. Under 2017 genomförde institutionsledningen, i samarbete med personalavdelningen vid Uppsala universitet, en arbetsmiljöindikator. Det systematiska arbetsmiljöarbetet 2018 kommer att fokusera verksamhetsnära pedagogiskt kvalitets- och utvecklingsarbete riktat mot lärares undervisning.

Institutionen har en jämställdhetsplan som gäller till och med 2018. Här ingår också en lägesrapport om jämställdhet och likabehandling på EDU med syfte att skapa en plattform för ett systematiskt arbete kring dessa frågor. Det finns ett nyutsett jämställdhetsombud och en särskild lika villkorsgrupp som får till uppgift att revidera innevarande jämställdhetsplan inför perioden 2019–2020.

En närmare beskrivning av arbetet med arbetsmiljöfrågor liksom om jämställdhet och likabehandling, finns i de särskilda planer som upprättats. I dessa presenteras nulägesanalyser, uppföljning av genomförda åtgärder samt handlingsplaner för den period som respektive plan gäller.

Prioriterade målsättningar 2018

Prefekt och biträdande prefekt ansvarar för att:

- genomföra verksamhetsnära pedagogiskt kvalitets- och utvecklingsarbete riktat mot lärares undervisning.
- tillsammans med EDUs arbetsmiljögrupp dryfta aktuella arbetsmiljöfrågor och författa en arbetsmiljöplan för 2018.
- tillsammans med jämställdhetsombudet och likavillkorsgruppen följa upp frågor om jämställdhet och lika behandling vid EDU samt upprätta en jämställdhetsplan för 2019-2020.

9. Extern samverkan

I juni 2013 inrättades, av Fakulteten för utbildningsvetenskaper, Forum för samverkan. Forumbildningens främsta uppgift är att underlätta samverkansuppdraget genom att fungera som en stödorganisation för en rad olika verksamheter och nätverk. EDU ska också fortsättningsvis medverka i Forum för samverkan, exempelvis med representation i form av styrelserepresentanter samt genom att lärar- och forskarpersonal från EDU finns med i Forum för samverkans verksamhet. Partnerskolesamarbetet – som drivs tillsammans med Fakulteten för utbildningsvetenskaper, Uppsala Kommun och Region Gotland – är ett annat prioriterat externt samarbetsområde under 2018.

Därtill kommer många av institutionens medarbetare att delta i aktiviteter kopplade till den så kallade tredje uppgiften, alltså vid externa seminarier, utbildningsdagar och uppdragsutbildningar av olika slag. Samverkansparterna för EDU är många och uppdragen kan exempelvis komma från Uppdragsenheten vid Uppsala universitet (AUU), Fortbildningsavdelningen för skolans internationalisering, Rektorsutbildningen, Skolverket, Högskoleverket samt olika skolhuvudmän. Särskilt angeläget vad gäller verksamheten vid Campus Gotland är att tillsammans med Uppsala universitet fortsätta stärka samarbetet med Region Gotland.

Prioriterade målsättningar 2018

Prefekten ansvarar för att:

- EDU samverkar med enheter såväl inom Uppsala universitet som utanför detsamma enligt de mål för samverkan som finns vid Uppsala universitet.